

A korábbi fejezetekben részletesen foglalkoztam a sebzett vagy jól meglőtt, de könnyen fel nem lelhető vad megkeresésére alkalmas kutyák kölyökkori kiválasztásával, munkába való bevezetésével s azon szakmai kérdésekkel, amelyek a sebzett vad felkutatásához nélkülözhetetlenek.

Utánkeresés 10.

Többek között szó esett a rálövés és az utánkeresés közben fellelhető csapajelekről, a meglőtt vad jelzéséről és lövés utáni viselkedéséről is. Ugyancsak részletesen szoltam a kutya vezetőjének fontosságáról, kitérve a felszerelésének leírására is. A legutóbbi fejezet végén ígéretet tettem arra, hogy az általam közreadottakat ebben a befejező részben néhány gyakorlati példával illusztrálva teszem szemléletesebbé.

A vadászat és utánkeresés során igen gyakran követünk el hibákat az izgalom vagy a rossz helyzetfelmérés miatt. Amíg a vadászat során bekövetkezett tévedések következménye hibázás, sebzés vagy rossz lelövés lehet, addig az utánkeresés során elkövetett hibákért azzal kell fizetnünk, hogy örökre elvesz a vad, vagy jobb esetben csak többszörös fáradtság árán tudjuk kézre keríteni. Az alábbiakban felsorolok egy-két jellemző hibát, ami talán okulásul szolgálhat mindenki számára.

Nos, az egyik leggyakoribb hiba, hogy túl korán indulunk a meglőtt vad keresésére, ezért fon-

tos tudnunk, milyen lövés érte a vadat. Gyors halált okozó lövés esetén néhány perces várakozás után (cigaretta-elszívásnyi idő) indulhatunk felkutatni a kimúlt vadat, de gyengébb lövés után ki kell várnunk azt az időt, általában ez 4 órát jelent, ami alatt a vad belázasodik, megbetegszik. Jó-

magam is többször indultam el túl korán a csapán, és vesztettem el emiatt vadat, mert még túl friss volt, és felkeltvén „világgá futott”. Jobb esetben félnapos, roppant fárasztó vezeték munka után a hetedik határban értem utol a beteg vadat.

Egy másik gyakori típushiba, hogy megpróbálunk a sebzett vad fejével gondolkodva „segíteni” a

kutyának, magyarán okosabbak akarunk lenni nála.

Emlékeim között kutatva, az a történet jut eszembe, amikor bebizonyosodott, hogy az emberi logika és „bölcesség” néha milyen mértékben képes befolyásolni egy megoly jó kutyát is. Szeptember vége felé jártunk, s akkori munkahelyemen, Sellyén ez az időpont még nem jelentette a bőség végét, hiszen a nagy létszámú gímállományból mindig volt néhány tehén, amelyik a hónap vége felé visszazüzekedett. Mindez azt eredményezte, hogy helyenként még „használható” bőség volt ebben az időszakban. A bennünket fiatalon itt hagyó kiváló kollégám, Temesvári Csaba ismert a Szentegáti-erdőben egy jó lőhető bikát, amely 40-50 tarvaddal járt,

dőrészben, és nagybetegten lógatta a fejét. Az özönvízszerű eső elől a bátor nimródok a közelben álló UAZ-ba menekültek. Az agancs imbolygó hegyét látták néha az esőfüggönyön át, de kb. 15 perc elteltével a tarvadcsapat átfutott azon a helyen, ahol a bika állt, s azután a bikát sem látták többet. Az eső elálltával a sebzett vad keresésére indultak, de csak azt a helyet találták meg, egy kevés vérről egyetemben, ahol a bika betegten álldogált.

Másnap reggel indultam vérebemmel keresni, azzal a tudattal, hogy a májlövött bika ott kell, hogy feküdjön, a rálövéstől 100 m-en belül. Harmatvölgyi Gilda hannoveri szukám szépen indult a rálövés helyén megtalált elugrástól, könnyedén eljutott az előző esti megállás helyéig, jól mutatta a kevés vért, majd elindult visszafelé abba az irányba, ahonnan a rudli előző este a bikával együtt átváltott a már említett Bűrösi-úton. A felázott földúton seregnyi szarvasnyomot találtunk, ezért elfektettem a kutyát, mondván, „segítek neki előkeresni”, vagyis megkeresni a sárban a bika nyomát. Ötven méter jobbra, ugyanannyi balra, de bizony csak szembejövő nyomokat találtam. „A csuda vigye el!”, gondoltam, s a vérebet felszabadítván az elfekvésből, visszavittem az utolsó, egyben az egyetlen végig, s újra indítottam. Láttam az egyébként tapasztalt és ritka jó csapázó képességű kutyán, hogy elbizonytalanodott, de noszogatóra újra kivezetett a széles földútig. Vér sehol, nyom csak szembejövő; a velünk lévő vendég nagyokat sóhajtozott, és a még tüzetesebb „nyomolvasás” ellenére sem tudtam igazolni a kutyát. Megint csak visszavittem és újraindítottam a kutyát a vértől, de most már a kutya is elunta a dolgot, és kissé tétován megállt előttem.

s erre a bikára ment ki vendégével. A rudli a szokott helyén váltott át az erdő közepén végigfutó Bűrösi-úton, amely a két szélén gondosan kaszált, középen jól kijárt, remek állapotú földút volt. Égzengés, villámlás közepette lőtt rá a vendég a bikára, amely májlövést jelzett, majd 30-40 m futást követően, elugró teheneitől lemaradva, megállt egy fedett er-

A vendég lesajnálóan legyintett, és elindult a koci felé, én meg legszívesebben a föld alá süllyedtem volna szégyenemben. Lefektettem a kutyát, s pár perc múlva megpróbáltam újra felvetni vele a csapát. De ez akkor sem sikerült, amikor a hosszú vezetőket a nyaklóval együtt letvettem róla. Nem akart keresni, illetve nem értette, hogy mit akarok tőle. Én pedig éreztem, hogy valamit elrontottunk (még mindig a kutyára gyanakodtam!), ezért minden mindegy alapon, elindultam azon a váltón a Bűrösi-út irányába, amelyiken korábban a véreb kétszer is elindult. Nem is szóltam a kutyához, de amikor néhány méter megtétele után óvatosan elem került, magam elé engedtem. Amikor kiértünk az általam már lépésről lépésre leellenőrzött útra, szót sem szólva követtem az egyre inkább csapát fogó kutyát, amely átvezetett az út túloldalán lévő szalaszba. A kutya nyom iránti érdeklődését látva, balsejtelem kezdett erőt venni rajtam: uram Isten! Csak nem? A magam iránt érzett elfogultságom nemsokára romokban hevert, mert minden észérv, logika és „tapasztalat” dacára, alig 100 métert követően, a kimúlt bikához értünk. A vad megtalálása feletti örömet beárnyékolta az a tudat, hogy „okosabbnak” hittem magam a kutyánál. Bitang rossz érzés volt, s nem dicsekvésből osztom meg a kedves Olvasóval, hanem azért, mert hátha tanulni tud belőle.

De hogy tovább bonyolítsam az eddig elmondottakat, el kell mondanom, hogy bizony sok esetben segítenünk kell négylábú társunknak abban, hogy megtaláljuk a vadat. Néha szükség van arra, hogy a beteg vad útján egy vagy több megbízható, még egyszer nyomtérképpel mondom, **MEGBÍZHATÓ** vadászt a várható menekülési irányba előreküldjünk, aki vagy akik a kutya elől menekülő, sebzett (és csakis a sebzett!) vadat egy jól irányzott lövéssel meg tudják váltani szenvedésétől. Ilyen esetben sajnos előfordulhat, hogy mégsem azt a vadat lövik meg az elől álló puskások, amelyet sebzetten keresünk, vagy ami legalább akkora baj, a kutya által hajszában leállított vadra rossz széllel vagy óvatlanul rámennek, elugrasztyák, netán elhibázzák. Sok vad veszett már el végleg ilyen hibákat követően. A legnagyobb tragédia persze akkor esik meg, ha óvatlan kegyelemlövéssel a kutyát találjuk el; sajnos erre is több példát tudnék

mondani. De engedtessek meg, hogy arról is szóljak, a gondok és hibázási lehetőségek mellett milyen örömök adódnak egy kutyás vadász életében.

Említettem volt, hogy a sebzett vad megkeresésére magam is több fajtahoz tartozó kutyát használtam, s használok a mai napig is. Ha kijutok egyéni vadászatra, ami manapság már sajnálatos módon nem adatik meg mindennap, jóllehet a SEFAG Rt.-nél betöltött jelenlegi munkaköröm kapcsán 80 000 ha vadgazdálkodásának irányítása a feladat, amely területek Somogy megye nagyvaddús területeinek a javához tartoznak, szinte kivétel nélkül viszem magammal Darázs névre hallgató szálkásszűrű tacsókanomat, aki igen sok segítsé-

get nyújtott már számomra és az általam igencsak ritkán kísért vendégek számára. Még mielőtt kajánul azt gondolná bárki, hogy a lőkészségem gyengesége miatt van szükségem az állandó jelenlétére, azt szeretném némi önvizsgálatra biztatni, hiszen valamennyien jártunk már úgy, hogy a legfájtosabb lövésünk után is hosszasan kellett keresgelnünk a vadat, vagy tapasztalatlan, izgulós vendégünk lövése után a rálövés helyét, majd a töksötét éjszakában a meglőtt vadat. Ezzel a most 3 éves kutyámmal gyakorlatilag póráz nélkül tudok cserkelni, eközben a lábamtól el nem megy, s a magaslesen is példamutató fegyvelmezettséggel viselkedik. Apró kölyökkora óta hozzászokott ahhoz, hogy csendben, nyüzszö-

gés nélkül kell kísérnie engem a vadászaton; ez persze nem jelent vakfegyelmet és abszolút mozdulatlanságot, hiszen a magasles közelében, annak látótávolságán belül megmozduló vadat jelzi, szemével követi, néha eközben kívül a létrafeljáróhoz, s onnan mintegy kihajolva kíséri a vad mozgását. Amíg nincs semmi esemény, szinte észrevétlenül, összegömbölyödve fekszik a leszen, sokszor nem is tudni, hogy ott van. Az ő ideje a lövést követően jön el, addig passzív szereplője a vadászatnak.

A közelmúltban a Zselici Erdészethél vettem hasznát, amikor egy, a kollégák által régóta ismert öregedő, torz agancsú bak elejtését kaptam lehetőségül, s a bak majdhogynem sötétben jött meg,

ráadásul a legkevésbé várható irányból, ezért meglehetősen kifacsart testhelyzetből adtam le a lövést a kb. 130 m-re a repcebén csipegető vadra. Márton Attila kollégám, aki jelezte nekem a vadat, a lövés után nyomban jelezte, hogy kissé hátul érte a találat a bakot. Mivel erősen sötétedett, rövid várakozás után a sebzett keresésére indultunk. Bélsárral és májdarabokkal szennyezett vért találunk az elugrás helyén. Mivel egy hosszú és fárasztó irodai napot követően mentünk ki a területre, ezúttal nem volt velem Darázs kutyám, aminek az lett a következménye, hogy zseblámpával keresgélünk az aljnövényekkel jócskán fedett szálerdőben a nagybeteg bakot, mígnem kb. 200 m után felmértük, hogy ide bizony kutyák kell! Telefonon sikerült rábeszelnem nejemet, hogy a tacsokot szállítsa el fele útig – a másik felét mi vállaltuk magunkra. Darázs kutyám ezen praktikáknak köszönhetően egy órán belül a helyszínen volt, és a sebzett vadat alig egy-két perc múltán fellelte – már kimúltan. A beteg állat gya-

korlatilag addig ment előttünk az első kereséskor, amíg erejéből futotta, s attól a helytől, ahol abba hagytuk a keresést, alig 50-60 m ment. Persze ez a vad kutya nélkül is terítékre került volna, de nagy a valószínűsége, hogy csak a vad másnap reggel indultunk volna el a sebzett vad nyomán, ami, figyelembe véve az éjszakai 20-22 fokok meleget, egyet jelentett volna a vad húsának befűledésével.

Bella névre hallgató vérebem is több örömteli pillanattal ajándékozott meg a közelmúltban, hiszen februárban a csöpröndi területen sikeres fővizsgát tett egy láblövött ünő előkerítésével. A munka a magas hó ellenére sem volt nehéznek mondható, de a mellékelt képen is látható állítás, amely a hajsztát követte, megdobogtatta a gazda szívét. Ez a 3 éves véreb szukám azóta anyai örömeiket élt át, és e sorok írásának pillanatában 8 gyönyörű, tigriscsíkos kölykét neveli.

A személyes élményeken túl, hadd osszam meg a kedves Olvasókkal a Magyar Véreb Egylettel kapcsolatos híreket is.

Az Ipoly Erdő Rt. és a Pilisi Parkerdő Rt. segítségével két vérebvezető tanfolyamot is tartunk Böhm István barátommal, ahol mind az elméleti képzés, mind a kutyákkal végzett gyakorlati munka megfelelő hangsúlyt kap. A Szentendrei, illetve a Váalkói Erdészetnél rendezett tanfolyamokon örömmel üdvözölhetjük előadóként Fuchs Antal is, aki éppen az egyik tanfolyam napján ünnepelte 81. születésnapját. Öröm volt látni a fiatal vérebvezetők érdeklődését

a szakma nagy öregje iránt. Ugyancsak előadóként vett részt a legutóbbi tanfolyamon Zilai János, a Gemenc Rt. karapancsai fővadásza, aki szintén a legtapasztaltabb vérebek közé tartozik, s aki az általa előadott ismeretanyagot követően, legújabb „Baj lesz” névre hallgató, szlovák származású bajor hegyi vérebével gyakorlati bemutatót is tartott. A 3,5 hónapos kölyökkutya példamutató szorgalommal és fiatal korát meghazudtoló gyakorlottsággal teljesítette a nem könnyű csapázási feladatokat. Az erről készült fényképpel búcsúzom T. Olvasóimtól, amely számomra azt szimbolizálja, hogy az utánkérésnek nem csak tiszteletreméltó hagyománya és eredményes jelene, hanem reményteljes jövője is van. A jelenről még annyit, hogy a 28. Nemzetközi Vérebversenynek november 5-9. között a HM Kaszó Rt. ad otthont. (A sorozat vége.)

Buzgó József
a Magyar Véreb Egylet elnöke

Tréska

A Cserhát és a Börzsöny hegyes-dombos vidékéhez szokott szemmel, 1994-ben vettük utunkat első ízben Somogyba, a Somogy Természetvédelmi Szervezethez.

Úti célunk az akkor még ismeretlen Petes-malom volt. Délután már közel jártunk célunkhoz, tikkasztó hőség volt akkor is. A tanyához vezető út nem sok jót ígért. Száraz homok, alkörmössel alánőtt akácok, tarvágás, melyet néhol kerítés övezett.

Gondolataink talán már vissza is kalandoztak a hús hegyi patakokkal szabdalta Börzsöny árnyas, vastag mohával benőtt szikláira, amikor megérkeztünk.

Szemünk elé tárult a Patikus-tó, a tanya, a ház, a gondozott udvar, amely azonban gondozottságában csöppet sem emlékeztetett az egyre jobban terjedő épített kertek tervezett szépségéhez. Volt benne valami alázatosság, amely mégiscsak a természet térhódításának engedett többséget.

Ő fogadott minket, mintha tán századszor lettünk volna ott. Egyszerűségében, mindig

mosolygós kerek arcában, lágy hangjában volt valami megnyugtató az először érkező számára.

Megnyílt előttünk a táj is, beszélni kezdett magáról. Pár száz méterre a Studinka László-féle vadászház, tavirózsákkal, vízitökökkel borított tavak, nádasok, cuppogó halakkal, vidrákkal, száz és száz vízimadárral.

Tréska és családjának kedveseége révén a táj is közel engedett miket Somogy vadvízországához, élővé, valósággá tette azokat az élményeket, melyeket a természetet, vadászatot szerető „hegyi” ember legfeljebb Fekete István csodálatos írásából, álmaival, vágyaival koktéliba keverve élhet át.

Minden évben visszajártunk, és hívtuk Őt és a hozzá tartozókat, hogy jöjjenek, lássanak világot, ismerjék meg a mi dombokkal és sziklákkal tarkított világunkat.

De sohasem jöttek, mert övük között röghöz kötöttek is voltak. Gólyák, vidrák, görények, lovak, rackák – mindenféle teremtményei a világnak. Aki pe-

dig a természet csuda kis teremtményeinek pótanyaságára adja fejét, annak jól meg kell tanulni Saint-Exupéry *Kis hercegéből*: „Ha megszeliűdítettél, hát felelős vagy értem!”

Tréska megtanulta!

2003. augusztus 1-jén kaptuk a lesújtó hírt, hogy Tréska értelmetlen autóbalesetben meghalt. Férjével és egyéves kisgyermekükkel vétnen áldozatai lettek egy száguldozónak.

Fordult hát a világ sora: életében árvákat és saját gyermekeiket is szívből nevelő anya volt – most utána is árvák maradtak.

Úgy kell hát elbúcsúznunk Tőle, hogy sohasem hagyta ott az „övéit”, nem jött el hozzánk egyszer sem! Aki ismerte, mégis tudja, hogy ott lesz a nap sugarában, a hajnali párában, a gólyák kelepelésében, a nádasok suhogásában, a vidrák nászában.

Búcsúznunk tőled, Tréska!

Anyagi lehetőségeik szerények, mint ahogy az a társadalmi szervezeteknél dolgozók esetében szinte köztudott.

Egyesületünk úgy döntött,

100 000 Ft-ot különít el a család megsegítésére. A Somogy Természetvédelmi Szervezet keretében dolgozó, most bajba jutott Nagy család kiemelkedően értékes természetmentő, oktatómunkát fejtett ki az elmúlt évtizedben. Tréska számára, tiszai és más katasztrófák miatt árván maradt állatot nevelt fel és gondozott, egészen haláláig. Férje és kislánya súlyos sérüléseket szenvedett, jelenleg kórházban van.

Az Ipoly Unió Egyesület és a Somogy Természetvédelmi Szervezet ezúton kéri a segíteni szándékozó magánszemélyeket, vállalkozásokat, egyesületeket, állami szerveket, hogy támogassák a bajba jutott családot. Anyagi támogatást a Somogy Természetvédelmi Szervezet (Somogyfajsz) OTP banknál vezetett

11743002 – 20173641

számú bankszámlájára juttathatják el.

Egyesületünk bízik benne, hogy a természetet szerető emberek összefogása eredményes lesz. Köszönjük!

Ipoly Unió Egyesület
Somogy Természetvédelmi Szervezet